

PREDGOVOR

Migracije so prav v trenutku nastajanja tega besedila osrednja tema pogovorov in zanimanja v Evropi. Pa vendar so premiki v prostoru in času stalno aktualen aspekt življenja in vplivajo na potek zgodovine človeštva, pretekle in tudi sodobne. Migracije so tudi osrednja tema trenutnega evropskega raziskovalnega projekta, ki ga financira Evropska komisija za humanistiko v evropskem raziskovalnem prostoru v okviru svojega programa »Kulturna srečanja«. Projekt, v katerem sodelujejo partnerske skupine iz Hrvaške, Slovenije, Poljske in Nemčije, vodi hrvaška muzikologinja Vjera Katalinić, njegov uradni naslov pa se glasi *Glasbene migracije v zgodnjem novem veku: na stičišču evropskega vzhoda, zahoda in juga* (= HERA MusMig). Njegov namen so raziskave glasbenih migracij v 17. in 18. stoletju v najširšem pomenu, ki vključuje vse, čemur bi lahko rekli glasbena »infrastruktura«: od oseb do predmetov in idej.

Eden od omenjenih aspektov se torej nanaša na migracije fizičnih predmetov, glasbenih rokopisov in tiskov – ti vsebujejo vrsto informacij, ki so v preteklosti lahko doživele uporabo v novem (včasih nepričakovanem) okolju ali pa so v njem le čakale na ponovno odkritje. Prav ta redek vidik je bil že leta 2012 izbran za osrednjo temo mednarodnega muzikološkega simpozija, ki ga redno organizira Muzikološki inštitut Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU v okviru dela v raziskovalnem programu »Raziskave slovenske glasbene preteklosti« pod vodstvom Jurija Snoja, avtorja spodaj navedenega razmišljanja o *Poteh glasbenih rokopisov in tiskov v novoveški Evropi* – to je postalo tudi uradno besedilo simpozija, ki je potekal oktobra 2014 v Ljubljani v sodelovanju z Univerzo Jean Monnet iz Saint-Étienne v Franciji in pod okriljem projekta HERA MusMig.

S tem, ko se je začela zapisovati, je glasba lahko premoščala tako prostorske kakor časovne omejitve. Vsako glasbeno delo, ki je dobilo fiksno obliko v notnem zapisu, je moglo preživeti svoj čas in prenesti ga je bilo mogoče v druga okolja, ki so zapisano razumela in interpretirala v skladu s časom, krajem in kontekstom njegove uporabe. S porastom prepisovanja in tiska je glasba začela krožiti v različnih območjih, kar je vodilo do oblikovanja značilnih poti, po katerih so se glasbena dela širila, nazadnje pa privedlo tudi do vzpostavitve vseevropskega glasbenega trga. Evropske biblioteke so polne rokopisnih in tiskanih glasbenih knjig, v katerih najdemo vidne sledi pogosto dolgih in zapletenih poti, ki so jih prepotovale, preden so prispele do svoje današnje lokacije. Domala vsaka glasbena knjiga ima svojo usodo, bodisi tipično bodisi nenavadno, in ob vsaki se je mogoče vprašati, kje je nastala, zakaj, komu je bila namenjena, kje je

bila dejansko v rabi, kdo jo je kdaj pridobil in zakaj, ter po kateri poti je prišla na svojo sedanjo lokacijo.

Sam simpozij je bil seveda skupinski dosežek številnih muzikologov, ki so na več načinov sodelovali v pripravah in izvedbi ter ne nazadnje srečanju dali vsebino in plodno vzdušje. Prvi del so opravili predvsem člani organizacijskega odbora, zlasti kolegi z Muzikološkega inštituta (Jurij Snoj, Metoda Kokole, Katarina Šter, Klemen Grabnar) skupaj z Marcom Desmetom, ki je zastopal partnersko ustanovo, in naš najzvestejši in dragocen podpornik Michael Talbot, zaslužni profesor Univerze v Liverpoolu. Za drugi del pa so seveda s svojimi referati poskrbeli aktivni udeleženci muzikologi, večinoma v mednarodnem prostoru uveljavljeni profesorji in raziskovalci iz desetih evropskih držav: Slovenije, Hrvaške, Italije, Avstrije, Češke, Poljske, Francije, Nizozemske, Švedske in Velike Britanije.

Na simpoziju ni bila prisotna le vodja projekta HERA MusMig Vjera Katalinić, temveč je imelo srečanje tudi čast, da se ga je udeležil trenutni predsednik Mednarodnega muzikološkega društva Dinko Fabris, ki je udeležence uvodoma posebej pozdravil in v nadaljevanju predstavil tudi svoj zanimivi referat o zgodnjih partiturah polifone glasbe v Italiji 17. stoletja na primerih Gesualda in Molinara. Avtor žal zaradi svojih številnih zadolžitev v času po simpoziju ni uspel pravočasno dokončati besedila za natis v pričujoči knjigi skupaj z vsemi drugimi besedili, predstavljenimi na srečanju. A veseli smo, da bo tudi besedilo Dinka Fabrisa kljub vsemu izšlo v eni od prihodnjih številk revije *De musica disserenda*.

Vrstni red besedil v tem zvezku ne sledi izvornemu simpozijemskemu programu. Izjema je prispevek Iaina Fenlona, ki je imel tudi na simpoziju uvodno predavanje. Prve tri razprave govorijo o luteranskih zbirkah (Paweł Gancarczyk, Jan Baťa in Lars Berglund), naslednji dve se posvečata širjenju del Jacobusa Handla - Gallusa (Marc Desmet in Marko Motnik), medtem ko se naslednja večja skupina avtorjev (Ivano Cavallini, Michael Talbot, Tomasz Jeż, Marc Niubo, Rudolf Rasch in Vjera Katalinić) ukvarja s posamičnimi primeri, ki so grobo urejeni po kronološkem redu obravnavanega gradiva. Zbornik zaokrožuje vrsta poglavij iz tekočih raziskav slovenske nacionalne glasbene dediščine, prav tako urejenih po kronološkem zaporedju obravnavanih vsebin, ki so jih prispevali Klemen Grabnar, Radovan Škrjanc, Darja Koter, Vesna Venišnik in Maruša Zupančič.

Knjiga, ki je sedaj pred nami, svoj obstoj in vsebino seveda v prvi vrsti dolguje svojim številnim avtorjem, v malo manjši meri pa tudi nevidnim, a nujnim prispevkom številnih anonimnih recenzentov besedil, ki so prav tako pripomogli h kakovosti končnega izdelka, in ne nazadnje tudi najinemu uredniškemu pomočniku Klemnu Grabnarju. Levji delež dela in odgovornosti je prevzel moj sourednik Michael Talbot, ki se mu v teh zadnjih vrsticah iskreno zahvaljujem za vse, kar je naredil, da je ta zvezek spisan v kar se da lepi angleščini in sedaj predstavlja vreden prispevek k potekajočim svetovnim raziskavam glasbenih migracij v zgodnjem novem veku.

Metoda Kokole
Ljubljana, september 2015